

DOSSIER DE PREMSA PER A LA DOCÈNCIA D'HISTÒRIA DEL DRET. GRAU EN DRET DE LA UPF (VERSIÓ 2012)

Nota prèvia: La primera edició d'aquesta activitat ha estat presentada exitosament com a "bona pràctica acadèmica" a les jornades del CQUID UPF 2010. Per a la versió 2012, es mantenen al dossier algunes notícies particularment afortunades de les versions 2010 i 2011 i se n'inclouen de noves.

Objectiu de l'activitat: A partir de fets de l'actualitat, fer aflorar arguments o eixos de reflexió que tenen una presència molt activa en el temari d'Història del Dret.

Configuració del dossier: Està dividit en seccions a efectes instrumentals. A l'inici de cada secció s'ofereixen unes línies de contextualització en relació al programa de l'assignatura. Algunes notícies van acompanyades d'una menció al seu contingut o a la qüestió del temari d'Història del Dret sobre la qual es pretén incitar a la reflexió.

Instruccions per als estudiants: Cada estudiant ha de:

- a) llegir amb deteniment i interioritzar totes les notícies.
- b) detectar institucions jurídiques i polítiques que es citen a les notícies i entendre'n el sentit.
- c) eventualment, buscar i aportar notícies que també responguin als criteris de l'activitat.
- d) durant el seminari o sessió de subgrup, participar activament en l'activitat oral de comentari i contextualització de les notícies.
- e) durant el seminari o sessió de subgrup, als darrers quinze minuts, redactar un text on s'utilitzin amb propietat el lèxic i els coneixements adquirits durant la lectura individual i durant l'activitat del subgrup. El professor proposarà un o dos lemes per a aquesta redacció.
- f) durant tot el trimestre, hi haurà l'opció (ben valorada acadèmicament) de suggerir i comentar noves notícies per al dossier de premsa a través d'un fòrum al Campus Global.
- g) valoració de l'activitat: un 50% de la nota s'obté amb els comentaris orals al subgrup; un 50% amb el text escrit final; les aportacions de notícies addicionals, al subgrup o durant el trimestre, comportaran dècimes extres.

Advertiments previs:

- a) L'estudiant ha de ser conscient que alguns documents del dossier podrien estar incardinats en més d'una i més de dues seccions.
- b) La immensa majoria d'articles són de La Vanguardia. La distribució gratuïta del diari a la UPF i l'accés obert a l'hemeroteca ha condicionat aquesta elecció.
- c) Algunes de les notícies incloses al dossier poden resultar severes. L'ur funció no és altra que incitar a la reflexió jurídica (no pas al debat polític)

Colofó: al llarg d'aquesta activitat, l'estudiant pot copsar l'interès d'assimilar bé termes històrico-jurídics per poder participar plenament en el debat polític i en el progrés jurídic de la seva societat.

SECCIÓ 1a

"LLEGIR" LA REALITAT DE LES INSTITUCIONS POLÍTIQUES I JURÍDIQUES

Ja al tema 2 del programa d'Història del Dret, dedicat a l'antiga Roma, l'estudiant assisteix a una realitat política que marxa a un compàs diferent de la música tocada per les seves institucions. La "ficció republicana" d'Octavi August —la instrumentalització de les institucions de la República a fi de bastir un poder unipersonal— n'és només un exemple.

<http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/2011/10/07/pagina-17/87914102/pdf.html>

Nina Khrushcheva: "El eterno Putin", 7.X.2011

<http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/2011/09/25/pagina-3/87774937/pdf.html>

<http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/2011/09/25/pagina-4/87774933/pdf.html>

"Putin, el presidente eterno. El ahora primer ministro será candidato al Kremlin en las elecciones del 2012", 25.IX.2011.

http://www.elpais.com/articulo/internacional/Chavez/pretende/legislar/ano/mediante/decretos/elpepiint/20101215elpepiint_6/Tes

Article: "Chávez pretende legislar un año mediante decretos"

<http://hemeroteca.lavanguardia.es/preview/2009/11/06/pagina-17/79658107/pdf.html>

Article de Pilar Rahola: "La memoria de la política". Cal limitar els mandats als polítics?

<http://www.lavanguardia.com/internacional/20111228/54241711358/sucesion-corea-del-norte.html>

Sucesión de purgas en Corea del Norte, 28.XII.2011

Formes "depurades" de successió al poder

<http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/2011/11/24/pagina-6/88294661/pdf.html>

"[Giorgio] Napolitano pide que quien nazca en Italia obtenga la nacionalidad"

És comunitat aquella on molts dels que hi participen gaudeixen de drets i deures només parcialment?

<http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/2011/09/29/pagina-3/87834656/pdf.html>

<http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/2011/09/29/pagina-4/87834652/pdf.html>

"El narco de ensaña con México", 29.IX.2011

Hi ha pròpiament Estat, en un 30% del territori mexicà?

<http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/2011/11/14/pagina-6/88198083/pdf.html>

"El Estado recupera sin tiros la favela más conflictiva de Río", 14.XI.2011

Ídem en algunes faveles brasilenyes (i podríem multiplicar els exemples, també a l'Estat espanyol)

Segueixen quatre articles per redimensionar el terme democràcia:

<http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/2011/12/08/pagina-14/88346701/pdf.html>

José Antonio Zarzalejos: "Nacionalismos y soberanía en la UE"

<http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/2011/11/02/pagina-48/88070300/pdf.html>

Manuel Estapé: "La UE tropieza de nuevo con la legitimidad democrática", 2.XI.2011

<http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/2011/11/17/pagina-28/88173954/pdf.html>

Francesc de Carreras: "Técnicos y políticos", 17.XI.2011, pàg. 28.

<http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/2011/11/17/pagina-6/88212351/pdf.html>

Enric Juliana: "La Italia seria, la Italia política", 17.XI.2011.

SECCIÓ 2a
AUTONOMIA O INTERFERÈNCIES
ENTRE L'ESFERA DE LES CREENCES I LA DEL PODER POLÍTIC.
LA LAÏCITAT, UNA UTOPIA?

El tema 3, com molts altres, convida a reflexionar sobre societats on s'han esborrat els confins del poder espiritual i el poder temporal. Darrerament, la societat occidental contemporània s'ha enorgullit —precipitadament?— d'haver reeixit el somni de la Il·lustració de fer-los infranquejables. Fins i tot mira amb incomprensió i amb un cert recel altres cultures que no ho han aconseguit o intentat.

<http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/2011/09/10/pagina-10/87723390/pdf.html>

Eusebio Val: "Italia se rebela ante el plan de mover fiestas religiosas", 10.IX.2011

<http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/2011/11/01/pagina-6/88065564/pdf.html>

Eusebio Val: "Rebelión católica contra Halloween", 1.XI.2011.

<http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/2011/11/04/pagina-24/88110153/pdf.html>

Quim Monzó: "Alcantarillado", 4.XI.2011

<http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/2011/11/04/pagina-8/88109855/pdf.html>

"La inagotable confianza en Dios: El Congreso de los EE.UU., controlado por los republicanos, vuelve a votar 'In God we trust' como lema nacional", 4.XI.2011

<http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/2011/03/11/pagina-11/86118654/pdf.html>

Eusebio Val: "El Papa afirma que Cristo separó religión y política", 11.III.2011

<http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/2011/09/27/pagina-5/87826572/pdf.html>

Eusebio Val: "La Iglesia critica las conductas 'licenciosas' de Berlusconi", 27.IX.2011

<http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/2011/09/26/pagina-8/87777981/pdf.html>

Eusebio Val: "El Papa quiere una Iglesia 'liberada de su fardo material y político'", 26.IX.2011.

<http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/2011/12/08/pagina-16/88347410/pdf.html>

Quim Monzó: "Vigencia de la virginidad", 8.XII.2011

<http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/2011/11/27/pagina-26/88253710/pdf.html>

Enric Juliana: "S.P.Q.R."

<http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/2011/03/16/pagina-6/86189286/pdf.html>

<http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/2011/03/16/pagina-7/86189313/pdf.html>

"La guerra continúa", ressenya d'Álvaro Colomer al llibre d'Anthony Padgen 'Mundos en guerra. 2500 años de conflicto entre Oriente y Occidente', Suplement Cultura/s, 16.III.2011.

<http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/2011/09/25/pagina-7/87818494/pdf.html>

Rafael Poch: "Entre Dios y el César", 25.IX.2011.

<http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/2011/11/06/pagina-33/88083616/pdf.html>

Tahar ben Jelloun: "El espectro islamista en el Magreb", 6.XI.2011

<http://hemeroteca.lavanguardia.es/preview/2010/11/11/pagina-33/84874543/pdf.html>

Article de Laura Freixas: "Matrimonio ¿natural?"

SECCIÓ 3a
APLICACIÓ PERSONAL O NACIONAL *VERSUS* APLICACIÓ TERRITORIAL DEL DRET.

LA CLAU DEL MULTICULTURALISME?

Els temes 3 i 4 incideixen particularment en temps passats on conviurien en un mateix espai polític diversos grups humans amb els seus respectius drets. Hi ha qui es planteja que en podrien prendre exemple els estats occidentals actuals, on interactuen persones d'origens molt diversos. Al segle XXI, serà factible, viable i eficient esquinçar el patró de l'aplicació territorial del dret?

<http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/2011/10/07/pagina-8/87862302/pdf.html>

“El Islam avança en la ‘banlieue’ y se impone a los valores republicanos”, 7.X.2011

<http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/2011/03/13/pagina-43/86174984/pdf.html>

“Suecia construye una Casa de Dios para cristianos y musulmanes”, 13.III.2011

<http://hemeroteca.lavanguardia.es/preview/2008/02/08/pagina-7/67645003/pdf.html>

Article: “El arzobispo de Canterbury...”

<http://hemeroteca.lavanguardia.es/preview/2008/02/12/pagina-38/67890300/pdf.html>

Article: “Cuentos de Canterbury” (Josep M. Ruiz Simon)

<http://hemeroteca.lavanguardia.es/preview/2009/12/08/pagina-22/79959670/pdf.html>

Article: "Veinte hombres con turbante me condenaron a muerte" (aplicació —frustrada— de la *sharia* a la Catalunya del segle XXI)

<http://hemeroteca.lavanguardia.es/preview/2010/10/27/pagina-26/84667281/pdf.html?search=La%20mentira%20del%20multiculturalismo>

Article de Salvador Cardús: “La mentira del multiculturalismo”

SECCIÓ 4a
MECANISMES D'AUTOTUTELA *VERSUS* UN MONOPOLI ESTATAL DE LA JUSTÍCIA I DE LA SEVA EXECUCIÓ. ESTÀ BEN SEPULTADA LA LLEI DEL TALIÓ?

Els temes 5 i 6 conviden a contraposar models de societats teocèntriques on impera una concepció subjectiva del dret (les de l'alta edat mitjana) i iuscèntriques, on hi ha un dret que s'identifica i s'assumeix de forma comunitària (les de la baixa edat mitjana). Rera cadascun d'aquests models hi ha subjacents uns mecanismes de tutela, estrictament privats en el primer cas (de justícia vindicatòria) i amb més trets públics en el segon (a través d'unes xarxes d'administració i execució de la justícia).

<http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/2008/02/08/pagina-20/67644001/pdf.html>

Article de Quim Monzó: “Cuando Harry encontró a Paqui (y a ‘Bichi’)”.

http://www.elpais.com/articulo/ultima/Hemos/sido/todos/pueblo/elpepiult/20070102elpepiult_1/Tes

Article: “Hemos sido todos: el Pueblo” (El Calvo)

<http://hemeroteca.lavanguardia.es/preview/2009/11/29/pagina-5/79922481/pdf.html>

Article: "Luto de barrio" (homicidi entre persones d'ètnia gitana per la ruptura d'un acord matrimonial)

SECCIÓ 5a
DRETS INDIVIDUALS, CORPORATIUS, COL·LECTIUS, GRUPALS?
ELS DRETS HUMANS, UN DOGMA EXPORTABLE?

L'edat contemporània a Occident destaca per deixar enrera les estructures corporatives de l'Antic Règim i imposar el paradigma individualista en les relacions jurídiques i socials (sense excepcions?). Els drets humans són un dels resultats més reeixits d'aquest procés evolutiu. Ens els respectem a nosaltres mateixos o hi renunciem progressivament, sense adonar-nos-en? És versemblant que els acullin plenament pobles que no tenen (a vegades ni tan sols poden concebre) la nostra tradició jurídica? Quina extensió podem i volem donar-los?

<http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/2011/11/24/pagina-11/88294665/pdf.html>

“A la cárcel por cuatro SMS: Tailandia condena a un jubilado a 20 años de prisión por insultar a la monarquía”

<http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/2011/12/08/pagina-3/88347017/pdf.html>

<http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/2011/12/08/pagina-4/88347009/pdf.html>

"Obama protege a los gays. EE.UU. retirará ayudas a los países que discriminen a los homosexuales", 8.XII.2011

Quina elasticitat per als drets humans com a paradigma universal?

<http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/2011/11/12/pagina-72/88191256/pdf.html>

Entrevista de Lluís Amiguet a Gilles Lipovetsky: “Hoy muchos temen perder un empleo que no les gusta”, 12.XI.2011.

Els drets humans com a paradigma evolutiu, superat en l'època de la ‘hipermodernitat’

<http://hemeroteca.lavanguardia.es/preview/2005/10/31/pagina-21/42709096/pdf.html>

Article: "La oscuridad de las 'luces'" (Ferran Requejo)

<http://hemeroteca.lavanguardia.es/preview/2009/11/25/pagina-19/79816271/pdf.html>

Article: "Un mundo menos libre" (Pilar Rahola)

<http://hemeroteca.lavanguardia.es/preview/2009/11/25/pagina-19/79816271/pdf.html>

Article de Francesc-Marc Álvaro: "Paredes de cristal"

Sobre els escassos límits a la pròpia privacitat

<http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/2011/12/03/pagina-38/88279097/pdf.html>

“Hi ha un espia als nostres mòbils?”

En connexió amb el precedent

<http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/2011/12/04/pagina-16/88325810/pdf.html>

Jordi Barbeta: “La democràcia degenera”, 4.XII.2011

<http://hemeroteca.lavanguardia.es/preview/2010/11/21/pagina-36/84928149/pdf.html?search=China%20si%20que%20funciona>

Article de Lluís Foix: "China sí que funciona"

<http://hemeroteca.lavanguardia.es/preview/2010/10/20/pagina-26/83496193/pdf.html?search=Un%20paraíso%20llamado%20China>

Article: “Un paraíso llamado China”

<http://hemeroteca.lavanguardia.es/preview/2010/10/16/pagina-12/83479419/pdf.html>

Article de Xavier Batalla: "Un mundo sin centro" (clau interpretativa: els valors del confucionisme com a alternativa a la doctrina occidental dels drets humans?)

COLOFÓ...

<http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/2011/03/07/pagina-20/86099027/pdf.html>

Xavier Antich: "De Maquiavelo a Mazzarino", 7.III.2011.

<http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/2011/11/06/pagina-38/88083636/pdf.html>

Juan-José López Burniol: "Entre el final y el principio (I)", 6.XI.2011

<http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/2011/11/12/pagina-31/88191172/pdf.html>

Juan-José López Burniol: "L'actitud (2)", 12.XI.2011